

Máte problém? O dedení

Ako dedia ľudia, ktorí nie sú zosobášení?

? Dnes spolu bežne žijú dvaja ľudia bez toho, aby sa zosobášili. Ako dedia? V mojom prípade ide o 3-ročné spolužitie s partnerom v jeho byte, kde som oficiálne nebola prihlásená. Plánovali sme svadbu, preto sme túto otázku neriešili. Partner náhle v septembri 2011 zomrel na infarkt. Mal pozastavenú živnosť od februára 2011, pretože predal v minulom roku v auguste 2010 svoj bar, ktorý bol stratový, a platili sme stále dlžoby, ktoré vznikli počas prevádzkovania tohto baru. Nebol prihlásený ako nezamestnaný, žili a platili sme všetko z mojich úspor a môjho platu. Mal so svojim kamarátom dohodu o pôžičke ešte v korunách na 3 milióny, a ten mu mal mesačne platiť úroky 30-tisíc Sk, ale bohužiaľ už posledné 2 roky mu platil len sporadicky. Preto prosím o informáciu, či mám nárok na časť dedičstva, alebo aspoň na vrátenie financií, ktoré som uhradila na dlžoby a exekútorov z môjho účtu. Alebo sa berie do úvahy, že mal hmotný majetok - byt, chatu, finančnú rezervu - poisťky, ktoré sme na uhradenie dlžôb nepoužili? V prípade, že si môžem niečo uplatniť, prosím o radu akým spôsobom.

ZUZANA ČERESŇAKOVÁ

Na to, aby ste boli oprávnenou dedičkou v druhej, resp. tretej dedičskej skupine, museli by ste spĺňať podmienku trvalého spolužitia s poručiťelom po dobu najmenej jedného roka pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti. Okrem toho, že doba jedného roka sa počíta späť odo dňa smrti poručiťela, je nevyhnutné, aby v čase smrti poručiťela toto spolužitie trvalo. Občiansky zákonník ďalej stanovuje podmienku, že z dôvodu spolužitia v spoločnej domácnosti sa musí osoba žijúca s poručiťelom počas tejto doby starať o spoločnú domácnosť alebo byť odkázaná výživou na poručiťela.

Spoločnou domácnosťou poručiťela a ďalších osôb treba v zmysle súdnej praxe rozumieť skutočné spolužitie v spotrebnom spoločenstve všetkých týchto osôb, ktoré prispievajú na úhradu spoločných potrieb podľa svojich možností a schopností, a každá z nich si ďalej obstaráva v rámci tohto spoločenstva to, čo potrebuje, pričom pomáha aj ostatným. Podľa potrieb sa členovia spoločnej domácnosti podieľajú na všetkých výhodách tohto spoločenstva, či už ide o spoločné bývanie, stravovanie, ošatenie, zábavy, výlety a pod. Naproti tomu bývanie niekoľkých osôb v spoločnom byte ešte nie je spoločnou domácnosťou, aj keď všetci spoločne bývajúci znášajú rovnakým dielom náklady na nájomné, plyn, elektrinu a iné platby spojené s užívaním bytu, ak inak každý z nich žije na svoj účet a k ostatným nemá bližší vzťah vyplývajúci z uvedenej spotrebnej spolupatričnosti v spoločnej domácnosti.

Spoločná domácnosť spravidla predpokladá spoločné bývanie, pričom výnimka je možná, len ak by išlo o dočasný a prechodný pobyt mimo spoločnej domácnosti, napríklad z dôvodu liečenia v nemocnici, návštevy príbuzných, vojenskej služby atď. Na to, aby išlo o spoločnú domácnosť, musí ísť o skutočné a trvalé spolužitie.

Predpokladám, že v zmysle uvedených skutočností by ste splnili dané podmienky, otázne však je, nakoľko by ste ich dokázali relevantne preukázať a uniesť dôkazné bremeno konaní pred súdom. Druhým možným riešením vášho problému by mohlo byť uplatnenie si bezdôvodného obohatenia poručiťela od jeho dedičov, ktorým bolo dedičstvo riadne priznané. Toto bezdôvodné obohatenie by predstavovalo sumu, o ktorú sa poručiťel za svojho života bezdôvodne obohatil na váš účet. Aj v tomto prípade by však mohla na vašej strane nastať dôkazná núdza, pokiaľ ste si starostlivo všetky doklady o uskutočnených platbách neodkladali.

FOTO: SHUTTERSTOCK

Otec nenechal závet a bol viackrát ženatý

? Otec zomrel 25. októbra 2010 ako 85-ročný. Nezanedbal závet. Bol trikrát ženatý. Žijúci potenciálni dediči sú bezdetná manželka a dvaja dospelí synovia z prvého manželstva. V priebehu posledných rokov pri obnovených rodinných návštevách nám otec neraz sľuboval akési zadostučinenie za traumy z detstva po rozvoďte a finančné vysporiadanie formou vyplatenia podielu z jeho majetku - polovice domu ešte za jeho života, po vzájomnej dohode s manželkou. Posledný rok však vážne ochorel a pravdepodobne po manipulácii manželky darovacou zmluvou previedol celý svoj majetok - polovicu domu - na ňu. Darovacia listina bola napísaná len niekoľko týždňov pred jeho smrťou a tieto zmeny boli aj zaevidované na katastri nehnuteľností. Domnievame sa, že listina bola pripravovaná pod citovým vylieváním a nátlakom, a teda išlo o zistnú manipuláciu zo strany jeho manželky, keďže v posledných týždňoch choroby bol na ňu otec plne odkázaný a pod rôznymi zámienkami nám znemožňovala jeho návštevy. Nemáme k dispozícii žiadne dokumenty, ani darovaciu zmluvu, ale keďže otec sa sám chcel vyrovnáť s minulosťou a po rokoch nám zanechať podiel svojho majetku a tým napraviť chyby z minulosti,

sme presvedčení, že došlo k porušeniu zákona.

CITATELIA
Na základe vami uvádzaných skutočností máte možnosť domáhať sa na súde určenia neplatnosti darovacej zmluvy, je však potrebné zvážiť, či budete schopní uniesť dôkazné bremeno v súvislosti s preukázaním neplatnosti právneho úkonu, ktorý pred smrťou vykonal váš otec.

Občiansky zákonník pre platnosť právneho úkonu vyžaduje splnenie podmienok, obvykle označovaných ako náležitosti právneho úkonu, ktoré sa týkajú subjektu, vôle, jej prejavu a predmetu. Predpokladom platnosti právneho úkonu vzhľadom na subjekt je spôsobilosť danej osoby na právne úkony. S prihladením na vami uvedené skutočnosti predpokladám, že váš otec mal plnú spôsobilosť na právne úkony, pretože mu nebola rozhodnutím súdu obmedzená, resp. jej nebol pozbavený, a takisto nepredpokladám, že konal v duševnej poruche, ktorá by ho robila na tento úkon neschopným.

Pokiaľ ide o náležitosti vôle, zákon vyžaduje, aby bola slobodná, vážna a bez omylu. Za nedostatok slobody vôle treba považovať konanie pod ne dovoleným nátlakom zo strany druhého účastníka zmluvy alebo tretej osoby, pričom ne dovolený nátlak môže byť priame fyzické donútenie alebo bezprávná vyhrážka, t. j. psychické donútenie. Vážnosť vôle vo všeobecnosti treba chápať ako vnútorný psychický stav subjektu, v zmysle ktorého chcel konajúci vyvolať právne následky, ktoré v dô-

sledku prejavu vôle nastali.

Omyl vo vôle spočíva v nesprávnej alebo nedostatočnej predstave o právnych následkoch, ktoré nastanú z právneho úkonu. V zmysle vyššie uvedeného, pri aplikácii na vami uvádzané okolnosti, práve náležitosti vôle vytvárajú priestor na domáhanie sa určenia neplatnosti, je však potrebné si uvedomiť, že dokazovanie týchto skutočností bude náročné, najmä vzhľadom na fakt, že váš otec už nežije. Náležitosťami prejavu vôle sú jeho zrozumiteľnosť a určitosť, predpokladám však, že tieto boli splnené, pretože katastrálny úrad darovaciu zmluvu akceptoval a na jej základe vykonal zápis.

V tejto súvislosti ešte upozorňujem na vzájomný pomer vôle a jej prejavu, pretože vôle a prejav by mali byť v zhode. Ich nezhoda môže byť rozličná a vyvoláva rôzne právne následky. Pre úplnosť ešte uvádzam náležitosti predmetu, ktorými sú možnosť a dovoľenosť, pričom možnosť predmetu právneho úkonu sa rozumie možnosť plnenia, ktoré jej jeho predmetom, a pre dovoľenosť právneho úkonu zákon vyžaduje, aby svojím obsahom alebo účelom neodporoval zákonu, neobchádzal ho alebo sa nepriecil dobrým mravom. Na základe uvedeného vám odporúčam starostlivo zvažovať relevantnosť dôkazov, ktoré by ste mohli v konaní pred súdom navrhnuť a vykonať, pretože práve tieto môžu mať rozhodujúci vplyv na rozhodnutie súdu.

ODPOVEDE VYPRACOVAL TÍM PRÁVNÍKOV ADVOKÁTSKEJ KANCELÁRIE HKP LEGAL, S. R. O., V ZLOŽENÍ MGR. PETER KUBOVIC, MGR. JANA ROŽOVÁ A MGR. FEDOR ŠROBAR